

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησεως 656/2000

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Τμήμα Β΄
Συνεδρίαση της 29ης Νοεμβρίου 2000

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Κωνσταντίνος Βολτής, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Νομικοί Σύμβουλοι: Πασχάλης Κισσούδης, Θεόδ. Ρεντζεπέρης,
Ν. Μαυρίκας, Χρ.Θωμόπουλος, Ευ. Τριτάς,
Δ. Αναστασόπουλος, Β. Χασαπογιάννης.

Πάρεδροι (γνώμες χωρίς ψήφο): Νικόλαος Ι. Δασκαλαντωνάκης.

Εισηγητής: Νικόλαος Ι. Δασκαλαντωνάκης, Πάρεδρος ΝΣΚ

Αριθμ. Ερωτήματος: ΔΙΔΑΔ/Φ.53/463/9364/11.8.2000
Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης
του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται α) αν σε μητέρα υπάλληλο που έχει ήδη κάνει χρήση της άδειας των εννέα (9) μηνών με αποδοχές έναντι του μειωμένου ωραρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53 παρ.2 του νέου υπαλληλικού κώδικα (Ν.2683/1999), είναι δυνατή η χορήγηση, σε συνέχεια της προηγούμενης άδειας, της διητούς άδειας άνευ αποδοχών για ανατροφή παιδιού, βάσει των διατάξεων του άρθρου 53 παρ.1 του ίδιου νόμου, πριν το παιδί συμπληρώσει την ηλικία των τεσσάρων (4) ετών, και β) αν η διητής άδεια άνευ αποδοχών που προβλέπεται από τα άρθρα 51 παρ.2 και 53 παρ.1 του νέου υπαλληλικού κώδικα ισχύει και για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών που διέπονται από τον Οργανισμό του Υπουργείου αυτού (Ν.2594/1998), εν όψει και των διατάξεων των άρθρων 8 και 56 επ. του παραπάνω Οργανισμού.

Σχετικά με το ερώτημα αυτό το Β' Τμήμα του Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ι.Α. Με το άρθρο πρώτο του Ν 2683/1999 (ΦΕΚ.19^Α/9.2.1999) κυρώθηκε ο Κώδικας Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., στις διατάξεις του οποίου υπάγονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 αυτού, οι πολιτικοί διοικητικοί υπάλληλοι του κράτους και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Στο υπό τον τίτλο «άδειες διευκολύνσεων» Κεφάλαιο ΣΤ' του Μέρους Γ' του παραπάνω Κώδικα προβλέπονται το δικαίωμα ειδικής άδειας (άρθρο 50), οι άδειες χωρίς αποδοχές (άρθρο 51), οι άδειες μητρότητας (άρθρο 52) και οι διευκολύνσεις υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις (άρθρο 53). Ειδικότερα, στο άρθρο 51 παρ.2 ορίζεται ότι «στους υπαλλήλους επιτρέπεται η χορήγηση άδειας άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας έως δύο (2) ετών, ύστερα από αίτησή τους και γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, για σοβαρούς ιδιωτικούς λόγους», στο άρθρο 52 παρ.1 ότι «στις υπαλλήλους οι οποίες κυοφορούν χορηγείται άδεια μητρότητας με πλήρεις αποδοχές δύο (2) μήνες πριν και τρεις (3) μήνες μετά τον τοκετό...», ενώ στο άρθρο 53 ορίζονται τα εξής: «-1. Η προβλεπόμενη από την παρ.2 του άρθρου 51 άδεια χορηγείται υποχρεωτικά, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου, όταν πρόκειται για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι (6) ετών.-2. Στις μητέρες υπαλλήλους ο χρόνος εργασίας μειώνεται κατά δύο (2) ώρες ημερησίως, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας έως δύο (2) ετών, και κατά μία (1) ώρα, εφόσον έχουν τέκνα ηλικίας από δύο (2) έως τεσσάρων (4) ετών. Η μητέρα υπάλληλος δικαιούται εννέα (9) μήνες άδεια με αποδοχές για ανατροφή παιδιού, εφόσον δεν κάνει χρήση του κατά το προηγούμενο εδάφιο μειωμένου ωραρίου. -3. Όταν ο ένας γονέας λάβει την άδεια της παρ.1, ο άλλος δεν έχει δικαίωμα να κάνει χρήση των διευκολύνσεων της παρ.2 για το ίδιο διάστημα. - 4...5...-6...».

Β. Από τις παραπάνω διατάξεις προκύπτουν τα ακόλουθα: Η μητέρα υπάλληλος δικαιούται να επιλέξει ένα από τα δύο ευεργετήματα που προβλέπει η παράγραφος 2 του άρθρου 53 (μειωμένο ωράριο ή άδεια εννέα μηνών με αποδοχές). Η επιλογή του

ενός αποκλείει την χρήση του άλλου. Περαιτέρω, δεν επιτρέπεται η συρροή στους δύο γονείς των ευεργετημάτων της παραγράφου 1 (άδεια έως δύο ετών χωρίς αποδοχές για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι ετών) και της παραγράφου 2 για το ίδιο διάστημα. Για διαφορετικό διάστημα η απαγόρευση δεν ισχύει (βλ. Ερμ.ΥΚ Α. Τάχου-Ι. Συμewνίδη σελ. 494). Κατ' ακολουθία, σε περίπτωση που χορηγηθεί σε μητέρα υπάλληλο η εννεάμηνη άδεια με αποδοχές της παραγράφου 2 του άρθρου 53, δεν επιτρέπεται μετά την λήξη αυτής η χρήση του μειωμένου ωραρίου. Δεν αποκλείεται όμως να της χορηγηθεί η άδεια χωρίς αποδοχές σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παραπάνω άρθρου μετά την λήξη της εννεάμηνης άδειας και πριν το παιδί της συμπληρώσει την ηλικία των τεσσάρων ετών. Και τούτο γιατί για την μητέρα υπάλληλο που επέλεξε και έλαβε την εννεάμηνη άδεια αντί του μειωμένου ωραρίου δεν προκύπτει από το νόμο απαγόρευση χρήσεως του ευεργετήματος της παραγράφου 1 του άρθρου 53 επί όσο χρόνο θα χρησιμοποιούσε το ευεργέτημα που δεν επέλεξε, δηλ. μετά τη λήξη της εννεάμηνης άδειας και μέχρι το παιδί της να συμπληρώσει την ηλικία των τεσσάρων ετών, αλλά μόνο απαγόρευση συρροής των δύο αυτών ευεργετημάτων στους δύο γονείς κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

II.A. Στο άρθρο 2 παράγρ. 2 του Υπαλληλικού Κώδικα ορίζεται ότι «υπάλληλοι ή λειτουργοί του κράτους ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι, κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη, διέπονται από ειδικές γι' αυτούς διατάξεις, ... υπάγονται σε εκείνες τις διατάξεις του παρόντος Κώδικα στις οποίες παραπέμπουν οι ειδικοί νόμοι που τους διέπουν», ενώ στο άρθρο 8 του Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών, που κυρώθηκε ως Κώδικας με το άρθρο πρώτο του Ν.2594/1998, ορίζεται ότι «για θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, οι οικείες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα». Σαν Υπαλληλικός Κώδικας νοείται από την διάταξη αυτή ο εκάστοτε ισχύων, αφού σκοπός του νομοθέτη ήταν να ισχύουν και για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών τα εκάστοτε ισχύοντα και για τους λοιπούς δημοσίου υπαλλήλους επί των προκειμένων θεμάτων.

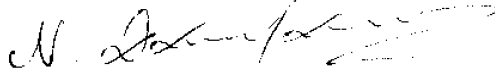
Ο Οργανισμός του Υπουργείου Εξωτερικών ρυθμίζει το ζήτημα της άδειας κυήσεως και λοχείας, δηλαδή τον χρόνο απουσίας της υπαλλήλου πριν και μετά τον τοκετό. Σχετικά προβλέπει (άρθρο 57 παρ.8) άδεια κυήσεως, που αρχίζει τον έβδομο μήνα της κυήσεως, και άδεια λοχείας επί τρεις μήνες μετά τον τοκετό εφόσον το τεχθέν ζει, ή, οιαφορετικά, επί τριάντα ημέρες. Περαιτέρω διατάξεις για άδειες διευκόλυνσεως υπαλλήλων με οικογενειακές υποχρεώσεις δεν περιλαμβάνει.

Β. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 21 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του Κράτους». Η διάταξη αυτή, με την οποία ο συνταγματικός νομοθέτης εγγυάται την προστασία των θεσμών του γάμου και της οικογένειας, έχει κατευθυντήριο χαρακτήρα και αφήνει στον κοινό νομοθέτη την ευχέρεια να προσδιορίζει κατά την εκτίμησή του το είδος και την έκταση της προστασίας αυτής. Η δεσμευτικότητά της έγκειται στο ότι δεν είναι συνταγματικά ανεκτή η λήψη μέτρων εναντίον των παραπάνω θεσμών, με την έννοια της λήψης δυσμενέστερων μετρων ειδικά ως προς μία κατηγορία μεταξύ κατηγοριών προσώπων τα οποία τελούν υπό τις αυτές συνθήκες (Αρ. Μάνεση, Συνταγματικά Δικαιώματα, Α΄, ατομικές ελευθερίες, δ΄ έκδοση, σελ. 22-23, ΣτΕ 1141/1999 Διδικ 12.163, 2409/1998 Διδκ 11.444, 2060/1990). Περαιτέρω, η ρύθμιση του άρθρου 53 παράγρ. 1 του Υπαλληλικού Κώδικα, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο της πραγματώσεως της διατάξεως του άρθρου 21 παράγρ. 1 του Συντάγματος, αποτελεί θέμα που δεν ρυθμίζεται από τον Οργανισμό του Υπουργείου Εξωτερικών. Παραλλήλως, δεν είναι δυνατόν κατ' αρχήν να εντοπισθεί λόγος που θα οδηγούσε σε διαφορετική μεταχείριση ως προς το ζήτημα αυτό τους υπαλλήλους του Υπουργείου Εξωτερικών σε σχέση με τους λοιπούς δημοσίου υπαλλήλους. Υπό τα δεδομένα αυτά οι υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών, που διέπονται από το Ν.2594/1998, δικαιούνται άδεια άνευ αποδοχών συνολικής διάρκειας έως δύο ετών για ανατροφή παιδιού ηλικίας έως και έξι ετών κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 53 παράγρ.1 του Υπαλληλικού Κώδικα δυνάμει του άρθρου 8 του Οργανισμού του Υπουργείου

Εξωτερικών (πρβλ. γνμδ. ΝΣΚ.454/2000, σύμφωνα με την οποία οι μητέρες υπάλληλοι του Υπουργείου Εξωτερικών δικαιούνται την άδεια εννέα μηνών με αποδοχές για ανατροφή παιδιού του άρθρου 53 παράγρ.2 του Υπαλληλικού Κώδικα).

III. Εν όψει των ανωτέρω, κατά την ομόφωνη γνώμη του Τμήματος, τόσο στο πρώτο σκέλος του τιθεμένου ερωτήματος όσο και στο δεύτερο σκέλος αυτού προσήκει καταφατική απάντηση.

Ο Εισηγητής

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΔΑΣΚΑΛΑΝΤΩΝΑΚΗΣ
Γάρεδρος Ν.Σ.Κ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Αθήνα, 14.12.2000
Ο Προεδρεύων

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΟΥΛΑΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.